

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק ראשון – דף מספר 11

בס"ד, י"ט בטבת תשע"א

מימרת רבה במסגרת סוגיות משיב אבידה

א. פתיחה

מימרת רבה מובאת במסגרת שלש סוגיות העוסקות בחיוב שבועת מודה במקצת במשיב אבידה. בשתי סוגיות (כתובות ושבועות) מדובר בשבועה ליורש המכונות "משיב אבידה" כי הוא אינו בקי בפרטי המקרה, ובסוגית גיטין מדובר על שבועה של משיב אבידה ממש. נעיין בסוגיות אלו ובהסברי הראשונים במסגרת הסוגיות למימרת רבה.

ב. משיב אבידה בספרות התנאים

1. משנה גיטין פ"ה מ"ג, "והמוצא מציאה... העולם".
2. משנה שבועות פ"ו מ"א, "מנה לאבא בידך... כמשיב אבידה"; שם משנה ד', "אין נשבעין על טענת חרש... אבל נשבעין לקטן ולהקדש".
3. עיינו בתוספתא שבועות פרק ה', מצורף הנוסח מכ"י ערפורט:
(א) ראו את היחידה על שבועה לקטן. מהו היחס בין ראב"י והמשנה?
(ב) מה פירוש הביטוי "טענת עצמו"? להרחבה - ראו את שאר ההופעות של המונח בתוספתא.
4. מכילתא דרשב"י לשמות פכ"ב פסוק ח ד"ה שני שורין.

ג. סוגיות הבבלי (לימדו את הגמרא עם רש"י)

1. שבועות מב. "אין נשבעין על טענת חרש... הכא דאמר ברי ליי" (למטיבי לכת מומלץ להמשיך עד המשנה הבאה).
2. כתובות:
(א) משנה כתובות פ"א מ"ו (למטיבי לכת גם משניות ז-ח), פ"ב מ"ב ("ומודה רבי יהושע").
(ב) בבלי כתובות יח, "וליתני מודה רבי יהושע באומר... משיב אבידה הוי" (סוף הסוגיה יח:).
3. גיטין נא, "אמר ר' יצחק... משיב אבידה הוא" (סוף הסוגיה נא:).

ד. ראשונים מומלצים

1. רש"י ותוספות בסוגיות השונות.
2. חידושי הרמב"ן למימרת רבה בשבועות מב:.

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק ראשון – דף מספר 11

בס"ד, י"ט בטבת תשע"א

תוספתא שבועות פרק ה' - ערפורט

מנה לי בידך

אין לך בידי

היה לך בידי ונתתיו לך

או שיש לי בידך במנה כסות במנה פירות 5

או שאי' לו אין לך בידי אלא חמשים זוז ויש לי בידך בחמשים זוז כלים ובחמשים זוז פירות

פטור

אבל אם אמ' לו נתתי מהן חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו.

מנה לאבי בידך 10

אין לו בידי

היה לו בידי ונתתיו לו

או שיש לי בידו במנה כסות ובמנה פירות

פטור

או שאמ' לו אין לו בידי אלא חמשים זוז ויש לי בידו בחמשים זוז פירות ובחמשים זוז כלים פטור 15

אבל אם אמ' לו נתתי לו מהן חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו.

מנה לי ביד אביך

אין לך בידו

היה לך בידו ונתנו לך 20

או שיש לו בידך במנה כסות ובמנה פירות

פטור

או שאמ' לו אין לך בידו אלא חמשים זוז ויש לו בידך בחמשים זוז כלים ובחמשים זוז פירות

פטור

אבל אם אמ' לו (נתן) נתתי לך חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו. 25

...

ואילו שמשביעין אותן ואין נשבעין להן חרש שוטה וקטן והגוי וההקדש

כיצה צד?

אמ' לו גיזבר מנה הקדש לי בידך

אין לך בידי אלא חמשים זוז 30

פטור

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

בבא מציעא פרק ראשון – דף מספר 11

בס"ד, י"ט בטבת תשע"א

אבל המקדיש נכסיו ויצאת עליהם כתובת אשה ובעל חוב הרי אילו נשבעין ונוטלין

ר' אליעזר בן יעקב אומ' פעמים נשבע על טענת קטן

כיצד? 35

אמי' לו קטן מנה לאבא בידך

אין לך בידי אלא חמשים זוז

פטור

אבל אם אמי' לו נתתי לו מהן חמשים זוז חייב שכן הוא נשבע על טענת עצמו.

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק כב פסוק (ח) על

40

שני שוורין מצאתה לי ולא מצאתי אלא אחד פטור

שני שוורים מצאתי לך ונתתי לך אחד מהן חייב

מה ראית להביא את זה ולהוציא את זה?

מביא >ני< זה שנשבע על טענת עצמו ומוציא אני זה שלא נשבע על טענת עצמו